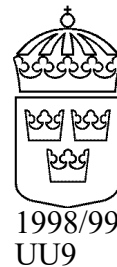

Utrikesutskottets betänkande

1998/99:UU9

Verksamheten inom Organisationen för säkerhet
och samarbete i Europa (OSSE) under 1998

Sammanfattning

I sina överväganden med anledning av regeringens skrivelse 1998/99:56 Redogörelse för verksamheten inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) under 1998 fäster utrikesutskottet särskild vikt vid den centrala roll OSSE genom sitt breda säkerhetsbegrepp och genom sitt arbets-sätt spelar i det europeiska säkerhetssamarbetet. Betydelsen av en s.k. säkerhetsstadga framhävs också. Enligt utskottets bedömning innebär den pågående utvecklingen att organisationen kommer att få en central och betydelsefull roll i det europeiska säkerhetssamarbetet även framgent.

Inga motioner har väckts med anledning av skrivelsen.

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Skrivelsen

Regeringen yrkar i skrivelse 1998/99:56 att riksdagen tar del av redogörelsen för verksamheten inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) under 1998.

Utskottet

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen lämnar regeringen en redogörelse för verksamheten i Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) under 1998. Med utgångspunkt från ett historiskt perspektiv redovisas bl.a. de huvudfrågor som förväntas bli behandlade vid organisationens toppmöte den 18–19 november 1999 i Istanbul, inklusive den säkerhetsstadga som avses komma att definiera OSSE:s roll inför 2000-talet.

OSSE:s breda säkerhetsbegrepp är en grundpelare för organisationen. Säkerhetsfrågor behandlas såväl som militärpolitiska frågor, ekonomiska och miljömässiga frågor samt frågor om den s.k. mänskliga dimensionen, dvs. demokrati och mänskliga rättigheter. Dessa olika aspekter redovisas som nära sammanlänkade med varandra.

I ett avsnitt benämnt OSSE:s instrument redogörs för ordförandeskapet, sekretariatet, högkommissarien för nationella minoriteter, kontoret för demo-

kratiska institutioner och mänskliga rättigheter (ODHIR), medierepresentanten samt den ekonomiske koordinatören. OSSE:s parlamentariska församling och dess verksamhet ägnas ett särskilt kapitel.

I ett omfattande avsnitt redovisar regeringen organisationens fältverksamhet sådan den bedrivs i Baltikum, på Balkan och i en rad stater som framstrungit ur det tidigare Sovjetunionen.

Avslutningsvis redovisas hur OSSE-samarbetet bedrivs inom EU och i den nordiska kretsen, hur OSSE samverkar med andra organisationer samt organisationens ekonomiska förhållanden.

Motionerna

Inga motioner har väckts med anledning av skrivelsen.

Utskottets överväganden

Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) har en viktig konfliktförebyggande roll, bl.a. genom fältverksamhet och den särskilde högkommissarien för nationella minoriteter.

OSSE har genom sitt breda säkerhetsbegrepp och genom sitt arbetssätt utvecklats till en central aktör i det europeiska säkerhetsarbetet. Organisationen har därvidlag en rad komparativa fördelar: ett brett medlemskap, flexibilitet, en stark och snabbt växande fältorganisation och ett gemensamt agerande grundat på gemensamma normer. Detta var förutsättningen för den mycket betydelsefulla roll som OSSE tilldelades hösten 1998 i form av den verifikationsmission i Kosovo som avbröts i mars 1999. Även i den övriga fältverksamhet som beskrivs i regeringens skrivelse har organisationens insatser varit betydande, om än inte så massmedialt uppmärksammade.

Inom ramen för OSSE, som har sin upprinnelse i diplomatkonferensen ESK (Konferensen om säkerhet och samarbete i Europa), bedrivs också förhandlingsverksamhet. Centralt i denna är för närvarande arbetet med en stadga för europeisk säkerhet för det tjugoförsta århundradet, den s.k. säkerhetsstadgan, som avses bli antagen vid OSSE:s toppmöte den 18–19 november 1999 i Istanbul. Enligt utskottets bedömning borde denna stadga kunna bidra till att stärka organisationens operativa förmåga. Utskottet ser det som angeläget att de resultat som tidigare uppnått inom ESK/OSSE, främst de som avspeglas i slutakten från toppmötet 1975 i Helsingfors och i Parisstadgan (1990), befästs och vidareutvecklas. Särskilt viktigt är perspektivet att frågor om demokrati, rättsstaten och de mänskliga rättigheterna är en angelägenhet för alla stater och att detta har stor säkerhetspolitisk betydelse. Av stor betydelse är också principen om att varje stat har rätten att själv välja säkerhetspolitisk väg.

OSSE fick 1993 ställning i FN som regional organisation enligt FN-stadgan (kapitel VIII) och är sedan 1995 formellt en internationell organisation. Till skillnad från flertalet andra internationella organisationer bygger inte OSSE på en folkrättslig traktat, utan gjorda åtaganden är politiskt, inte juridiskt, bindande. Den radikala omvandlingen som skett under 1990-talet har inneburit en flexibel anpassning till utvecklingen i Europa och borgar för

att organisationen kommer att få en central och betydelsefull roll i det europeiska säkerhetssamarbetet även framgent.

Utskottet föreslår med det anförda att riksdagen lägger regeringens skrivelse 1998/99:56 Redogörelse för verksamheten inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) under 1998 till handlingarna.

Hemställan

Utskottet hemställer

 beträffande *skrivelse 1998/99:56*

 att riksdagen lägger regeringens skrivelse 1998/99:56 Redogörelse för verksamheten inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) under 1998 till handlingarna.

Stockholm den 6 maj 1999

På utrikesutskottets vägnar

Viola Furubjelke

I beslutet har deltagit: Viola Furubjelke (s), Göran Lennmarker (m), Sören Lekberg (s), Berndt Ekholm (s), Lars Ohly (v), Bertil Persson (m), Urban Ahlin (s), Liselotte Wågö (m), Carina Hägg (s), Agneta Brendt (s), Murad Artin (v), Jan Erik Ågren (kd), Sten Tolgfors (m), Marianne Samuelsson (mp), Marianne Andersson (c), Karl-Göran Biörsmark (fp) och Fanny Rizell (kd).